

УДК 342.9(477)

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529521>

Ю.В. МЕХ,

доцентка кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
кандидатка юридичних наук, доцентка, м. Харків, Україна;
e-mail: yulimex@ukr.net;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0191-1020>

О.О. ГУРЕНКО,

студентка Міжнародно-правового факультету Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна;
e-mail: clairdemon@gmail.com;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2578-9429>

СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ ПОБУДОВИ СЛУЖБИ ЗОВНІШНЬОЇ РОЗВІДКИ УКРАЇНИ ЗА ЗРАЗКОМ НАТО

Y.V. MEKH,

Associate Professor, Chair of Administrative Law and Administrative Activities,
YaroslavMudryi National Law University, PhD in Law, Associate Professor;
Kharkiv, Ukraine; e-mail: yulimex@ukr.net;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0191-1020>

O.O. HURENKO,

Student, International Law Faculty, YaroslavMudryi National Law University,
Kharkiv, Ukraine; e-mail: clairdemon@gmail.com;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2578-9429>

THE STRUCTURAL MODEL OF THE FOREIGN INTELLIGENCE SERVICE OF UKRAINE ACCORDING TO THE NATO MODEL

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEY WORDS)

Постановка проблеми. Служба зовнішньої розвідки України – це спеціальна служба, головним завданням якої є здійснення розвідувальної та контррозвідувальної діяльності. Водночас у сучасних реаліях неможливо й надалі ефективно користуватись чинною моделлю побудови розвідки, так як увесь світ зазнав кардинальних змін, пов'язаних з розвитком і впровадженням у повсякденне життя технологій, розповсюдженням злочинів пов'язаних з тероризмом, появою нового поняття – кібератаки. У зв'язку з цим виникає необхідність перебудови моделі Служби зовнішньої розвідки за сучасним ефективним зразком, яким, на наш погляд, є НАТО. **Методи.** Для вирішення задач дослідження використано низку методів наукового пізнання. Аналіз конкретних підрозділів як прийом соціологічної методології використовувався для виявлення проблем Служби зовнішньої розвідки, визначення ефективності діяльності розвідки України і НАТО. Порівняльний метод дав змогу розглянути чинну українську модель і модель НАТО, переваги і недоліки кожної; метод моніторингу дозволив визначити сучасний стан Служби зовнішньої розвідки і шляхи подальшого вдосконалення чинної системи. **Метою** роботи є поглиблений аналіз проблем діяльності Служби зовнішньої розвідки, характеристика розвідки НАТО, її окремих підрозділів, знаходження переваг і недоліків структурної моделі розвідки НАТО і України. **Результати.** Встановлено, що наразі Служба зовнішньої розвідки має застарілу структурну модель побудови, яка не може надалі ефективно виконувати свої завдання, внаслідок чого призводить до погіршення зовнішньої безпеки держави і громадян. Це породжує необхідність реформування згідно чинної світової моделі, яка вже показала результативність на світовій арені. Різні підрозділи розвідки НАТО, на нашу думку, повинні стати підґрунтям подальшого реформування Служби зовнішньої розвідки і основою перебудови моделі Служби зовнішньої розвідки України. **Висновки.** Обґрунтовано, що деякі з структурних елементів Служби зовнішньої розвідки побудовані за аналогією до таких підрозділів НАТО, як: ID, NOS, але їх перевага полягає в кращому технологічному забезпеченні, принципах діяльності, та існуванні як окремого елемента розвідки. Запропоновані приклади чинних реформ, проведених НАТО, які показали високу результативність на світовій арені. Висунута пропозиція провести на терито-

рії України аналогічні зміни згідно з моделлю розвідки НАТО, таких як JISR і JISD, які на сьогодні широко застосовуються державами-членами Альянсу.

Ключові слова: безпека; закон; охорона; зовнішня розвідка; діяльність; реформування; державний орган

Problem statement. The Foreign Intelligence Service of Ukraine is a special service, the main task of which is to carry out intelligence and counter-intelligence activities. Nowadays, it is not possible to use effectively the standard model of the organization of the distribution, because the whole world has been affected by cardinal changes, due to the development and introduction of technology into everyday life, the spread of terrorism-related crimes, and the emergence of a new concept – cyber-attacks. As a result, there is a need to restructure the model of counter-terrorism, which in our view is NATO. **Methods.** Low methods of scientific knowledge were used to solve the tasks of the research. The analysis of specific divisions as a method of sociological methodology was used to identify the problems of the Foreign Intelligence Service of Ukraine, to determine the efficiency of Ukrainian and NATO disarmament activity. The comparative method made it possible to look at the current Ukrainian and NATO models, the advantages and disadvantages of each; the monitoring method allowed us to identify the current state of the Foreign Intelligence Service of Ukraine and the ways for further improvement of the current system. The **purpose** of the work is to make an in-depth analysis of problems of Foreign Intelligence Service of Ukraine activity, to characterize the NATO division, its particular divisions, to find advantages and disadvantages of the structural model of NATO and Ukrainian division. **Results.** It was found that nowadays the Foreign Intelligence Service of Ukraine has an outdated structural model of construction, which can not continue to effectively carry out its tasks, as a result of which it leads to deterioration of external security of the state and the people. This makes it necessary to reform according to the current world model, which has already shown effectiveness in the world arena. In our opinion, the various NATO Disarmament Detachments should be the basis for further reform of the NRW and the restructuring of Ukraine's Foreign Intelligence Service model. **Conclusions.** It is substantiated that some of the structural elements of the Foreign Intelligence Service of Ukraine are built similarly to such NATO divisions as ID, NOS, but their advantage is better technological support, principles of operation, and their existence as an independent element of intelligence. Examples of current reforms carried out by NATO, which have shown high performance on the world stage, are provided. The proposal was made to conduct on the territory of Ukraine similar changes according to the NATO model of disengagement, such as JISR and JISD, which are now widely used by the member states of the Alliance.

Key words: security; law; protection; Outside Disclosure; activity; reforms; state body

Постановка проблеми

Служба зовнішньої розвідки України (далі – СЗР) – це спеціальна служба, головним завданням якої є здійснення розвідувальної та контррозвідувальної діяльності. На міжнародній арені СЗР бере участь у всесвітній боротьбі з тероризмом, злочинністю та інше.

Необхідність створення власного органу, який буде виконувати розвідувальну і контррозвідувальну діяльність з'явилась після здобуття Україною незалежності. Внаслідок тривалого перебування України у складі СРСР, за основу СЗР була взята модель побудови Комітету державної безпеки СРСР і Головного розвідувального управління Генштабу МО СРСР. Саме на їх базі у 1992 році було створене Управління радіоелектронної розвідки та контррозвідки Служби безпеки України.

СЗР була утворена у 2004 році внаслідок Указу Президента України № 1239/2004, у якому зазначалось: "Утворити на базі Департаменту розвідки, розвідувальних підрозділів регіональних органів Служби безпеки України Службу зовнішньої розвідки України як спеціальний

державний орган" [1].

Але у сучасних реаліях неможливо й надалі ефективно користуватись чинною моделлю побудови розвідки. За останні двадцять років увесь світ зазнав кардинальних змін, пов'язаних з розвитком і впровадженням у повсякденне життя технологій, розповсюдженням злочинів пов'язаних з тероризмом, появою нового поняття – кібератаки. Розглядаючи всі ці факти, виникає необхідність перебудови моделі СЗР за сучасним ефективним зразком, яким, на наш погляд, є НАТО.

Зазначимо, що проблематика діяльності СЗР раніше розглядалась у наукових роботах вітчизняних й іноземних авторів. Так, наприклад, О. Маркєєва розглянула передумови розвитку України на основі стратегії європейської інтеграції за допомогою реформування сектору безпеки і охорони, на який покладаються основні функції забезпечення національної безпеки [2]. В. Бабич, Б. Яцун і Г. Бушуєв порушили питання реформи національної безпеки і охорони, органів правопорядку та захисту громадянського суспільства [3]. Ф. Флурі та В. Бадрак звернули

увагу на досвід іноземних держав у питаннях контролю і реформації розвідувальних і спеціальних служб [4].

Загалом питання побудови СЗР за моделлю НАТО потребує розгляду чинних служб обох сторін, їх порівняння, виявлення недоліків та переваг, з'ясування особливостей і аргументуванні необхідності впровадження моделі НАТО у систему діяльності СЗР, з чого випливає мета статті. Новизна роботи полягає в обґрунтуванні необхідності побудови СЗР саме за зразком НАТО, порівнюючи чинні служби України і Альянсу, у формулюванні напрямків реформування й удосконалення чинної системи СЗР. Завданням статті є аналіз і характеристика чинних моделей побудови розвідки України і НАТО, їх спільних і відмінних особливостей, а також пропозиціях перспективних напрямків реформування СЗР України.

Служба зовнішньої розвідки України і розвідка НАТО, мета їх створення

Згідно ч.1 ст.1 Закону України "Про Службу зовнішньої розвідки України" [5], СЗР є розвідувальним органом України, який функціонує як окремий державний орган, не належить до системи органів виконавчої влади та здійснює свою діяльність під загальним керівництвом Президента України та демократичним цивільним контролем відповідно до Закону України "Про розвідку". Відповідно, у ч.1 ст.6 Закону України "Про розвідку" [6] визначається основна мета діяльності розвідки: проведення заходів задля сприяння реалізації національних інтересів України, забезпечення безпеки та участі у формуванні і реалізації державної політики у визначених законом сферах, посилення обороноздатності держави, економічного та науково-технічного розвитку.

Північноатлантичний альянс НАТО був заснований у 1949 році задля забезпечення захисту свободи і безпеки країн-членів за допомогою використання політичних і військових засобів на засадах загальних демократичних цінностей, прав людини та верховенства права [7, с.30]. Головною метою створення НАТО була протидія загрозі з боку СРСР, а у подальшому захист держав-членів від будь-якої загрози їх безпеці, суверенітету або життю громадян.

Структура побудови об'єднаної розвідки НАТО включає такі служби: розвідувальний відділ (Intelligence Division, далі – ID), офіс безпеки НАТО (далі – NOS). Ефективними компонентами стали такі програми: автоматизована система

повітряної розвідки наземної (надводної) обстановки AGS (Air Ground Surveillance) та система дальнього радіолокаційного виявлення і управління (далі – AWACS-NATO). Отже, саме на прикладі цих чинних утворень пропонуємо порівнювати, знаходити недоліки або переваги СЗР.

Варто зазначити, що у 2017 році відбулась найбільш значна реформа НАТО (до розгляду якої ми ще повернемося): створення нового Об'єднаного відділу розвідки і безпеки (JISD). Така реформа була необхідною задля більш тісної та ефективної співпраці керівників різних розвідувальних служб НАТО, створення нових професійних кадрів, започаткування нових якісних реформ із поліпшення якості та корисності розвідувальної інформації [8, с.66].

Порівняння СЗР і служб розвідки НАТО: ефективність, переваги, недоліки

Вище вже були перераховані служби розвідки НАТО, але перед тим, як перейти до більш детального розгляду і порівняння, вважаємо за необхідне зазначити, що головний недолік розвідки НАТО (відповідно перевага чинної СЗР України) – це відсутність однієї спільної служби, а спільна діяльність багатьох структурних угруповань, що може призводити до більш тривалого часу задля отримання стратегічно важливої інформації, швидкого реагування всіх підрозділів розвідки, а також узгодження спільної дії.

1. ID. Незважаючи на його назву, ID більш управлінський та аналітичний орган, ніж розвідувальний. Хоча на нього покладена важлива функція центрального координуючого органу Альянсу, яка полягає в роботі з відбору, оцінки відомостей національних військових розвідок та підготовки для штаб-квартири блоку інформаційних продуктів щодо потенційного ворога. Відділ регулює обмін між правоохоронними органами, конфіденційною та секретною розвідувальною інформацією бюро та контори, відділи та агенції та інші організації. Варто зазначити, що ID виступає як основний зв'язок між Департаментом та Розвідувальною спільнотою (IC).

Згідно п.1 ст.3 Закону України "Про Службу зовнішньої розвідки України" [5], до структури СЗР входить інформаційно-аналітичний підрозділ, який по своїм функціям схожий на ID. Так, згідно з Законом України "Про розвідку" [6], інформаційно-аналітичні матеріали надаються Президенту України, Голові Верховної Ради України, Прем'єр-міністру України, Міністру оборони України, Головнокомандувачу Збройних Сил України та іншим визначеним споживачам.

Таким чином, обидві структури покликані забезпечувати інформацією інші підрозділи, але, незважаючи на це, на сьогодні діяльність інформаційно-аналітичного підрозділу СЗР потребує покращення та модернізації. На нашу думку, ефективною моделлю стане саме ID, яка має велику перевагу: перебуває у постійному розвитку згідно зі змінами у світі, а також ефективно використовує отриману інформацію задля забезпечення безпеки держав-членів НАТО.

2. NOS координує, контролює та реалізує політику безпеки НАТО, а також є компетентним органом НАТО в галузі обміну та захисту секретної інформації. Представники офісу здійснюють інспекційні візити до реєстрів, розташованих у міністерствах та інших державних органах, а також у дипломатичних та консульських представництвах держав-членів Альянсу, де зберігається та опрацьовується секретна інформація НАТО. В Україні схожою структурою, згідно з п.1 ст.3 Закону України "Про Службу зовнішньої розвідки України" [5], виступає підрозділ власної безпеки. Специфіка підрозділу полягає в тому, що результати його роботи стають відомі громадськості від Департаменту контррозвідки Служби безпеки.

Варто зазначити, що згідно п.4 розділу IX Закону України "Про розвідку" [6], СЗР під час здійснення розвідувальної діяльності виявляють і протидіють зовнішнім загрозам національній безпеці; забезпечують розвідувальною інформацією визначених Президентом України споживачів з числа учасників і суб'єктів військово-технічного співробітництва; беруть участь у підготовці проектів міжнародних договорів України з питань військово-технічного співробітництва та взаємного захисту секретної інформації; сприяють розширенню зв'язків України з іноземними державами.

На нашу думку, перевага NOS полягає у наданні підрозділу можливості реалізації політики безпеки НАТО, у той час коли в діяльності СЗР не вистачає моделі побудови НАТО, яка полягає у наданні деякої автономності кожному підрозділу будь-якої служби.

3. AWACS-NATO призначена задля своєчасного виявлення повітряних або надводних об'єктів, інформуванні щодо важливої стратегічної обстановки. Система не є окремою для кожної з країн НАТО, а функціонує спільними зусиллями держав-членів. Ця програма стала однією з найуспішніших і найбільших за всю історію НАТО. У структуру AWACS-NATO входять військовослужбовці та цивільний персонал, які

відряджені з різних країн. Задля ефективного функціонування програми НАТО постійно удосконалює технічні можливості AWACS-NATO, оновлює військоове озброєння та проводить перекваліфікацію кадрів.

Ми вважаємо, що утворення схожого структурного підрозділу на території України може стати важливим кроком у забезпеченні внутрішньої та зовнішньої безпеки держави, а також надасть можливість подальшої результативної співпраці з НАТО. Такий підрозділ може функціонувати під спільним управлінням СЗР та Головним управлінням розвідки Міністерства оборони України, так як об'єднання зусиль двох служб може зміцнити розвідувальні та оборонні можливості держави.

Таким чином, ми виявили недоліки і переваги СЗР та служб розвідки НАТО. Надалі розглянемо конкретні приклади підрозділів та реформ, які, на нашу думку, могли би бути активно впроваджені в діяльність СЗР або стати її окремими підрозділами.

Шляхи досягнення ефективної моделі служби зовнішньої розвідки в Україні

Отже, задля побудови СЗР за зразком НАТО необхідно виявити найбільш важливі та ефективні напрямки розвитку розвідки Альянсу. Цікавим складником моделі НАТО є сам розвідувальний процес – JISR. Така програма вдало поєднує візуальне спостереження від солдатів на землі, електронне спостереження зі супутників, безпілотних авіаційних систем, наземних датчиків, морських суден. Отримані таким шляхом дані потім обробляються, аналізуються, перетворюючись на розвідувальну інформацію. Імплементация процесу JISR у діяльність служб України може вдосконалити діяльність СЗР.

Програма JISR SL спрямована на постійну підтримку необхідності своєчасно збирати, обробляти, використовувати та поширювати дані та інформацію тим, хто повинен знати. JISR SL несе відповідальність перед своїми клієнтами за планування, координацію та проведення заходів по повному управлінню життєвим циклом на підтримку циклу JISR та пов'язаних з ними послуг [9]. На наш погляд, процес JISR може стати результативним впровадженням в діяльність СЗР, так як він вже довів свою ефективність під час проведення операцій НАТО. Використання моделі JISR допоможе швидше та ефективніше збирати та обробляти дані, необхідні для забезпечення безпеки країни.

Пропонуємо повернутись до згаданого вище

JISD і розглянути його детальніше. Як вже було зазначено, найбільш значною реформою розвідки НАТО вважається створення підрозділу "Об'єднаний відділ розвідки і безпеки" (JISD). З метою підвищення здатності НАТО використовувати широкий спектр розвідувальних і оборонних ресурсів у липні 2016 року був створений новий підрозділ-штаб, який об'єднав два офіси: розвідки (з об'єднаними напрямками цивільної і військової розвідки) і безпеки (Офіс безпеки НАТО). Одне із завдань виробничої частини розвідувальної опори JISD полягає у наданні стратегічної інформації ключовим цивільним та військовим особам.

Розвідка повинна не відставати від розвитку політичних і військових пріоритетів. Регіональна увага НАТО розширюється і перед Альянсом постають посилені загрози, які продукує гібридна сфера, кіберпростір і тероризм [10].

Така реформа допомогла створити інформацію найбільш актуальною для клієнтів, удосконалити процес отримання важливої стратегічної інформації і вчасно попереджувати реальну загрозу суверенності держав-членів НАТО. Таким чином можна зробити висновок, що створення або перебудова вітчизняних штабів розвідки і безпеки за зразком JISD може стати ефективною для діяльності спеціальних служб України.

У США відповідно до Закону "Про реорганізацію оборони" (Закон "Голдуотера-Ніколса", Goldwater-Nichols Act, 1986 р.) президент Сполучених Штатів зобов'язаний щорічно оприлюднювати безпекову політику з аналізом поточного

стану національної безпеки (у тому числі, отриману інформацію від служб розвідки) та своїм концептуальним баченням вирішення проблем у цій сфері [11, с.5–6].

Хоча цей закон чинний вже не перше десятиріччя, схожу практику застосовує у своїй діяльності й НАТО. Така політика допомагає інформувати громадян у сфері безпеки країни, що створює відкритість між громадянами і державою. На нашу думку, застосування такої практики могло стати доречним і на території України.

Висновки

1. Виявлено, що деякі з структурних елементів СЗР побудовані за аналогією до таких підрозділів НАТО, як: ID, NOS, але їх перевага полягає в кращому технологічному забезпеченні, принципах діяльності, та існуванні як окремого елемента розвідки.

2. Запропоновані приклади чинних реформ, проведених НАТО, які показали високу результативність на світовій арені. Висунута пропозиція провести на території України аналогічні зміни згідно з моделлю розвідки НАТО, таких як JISR і JISD, які на сьогодні широко застосовуються державами-членами Альянсу.

Конфлікт інтересів

Автори ніяких конкуруючих інтересів не оголошують.

Вираз вдячності

Дослідження виконано ініціативно та не отримало будь-якого фінансування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Службу зовнішньої розвідки України: Указ Президента України від 14.10.2004 № 1239/2004. *Офіційний вісник України*. 2004. № 41. Ст. 2705.
2. Маркеева О. Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України у нових політичних реаліях: Аналітична записка. Відділ стратегій реформування сектору безпеки. Київ, 2011. <http://old2.niss.gov.ua/articles/394/>
3. Галузеві брифи з питань реформ в Україні / Бабич В. (головний редактор), Яцун Б., Бушуєв Г. Київ, 2019. 40 с. https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/A4_Toronto_ua_web4.pdf
4. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки: актуальні джерела / під ред. Ф. Флурі та В. Бадрака. Київ, 2016. 272 с. https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/Democratic-Civilian-Control-over-security-Sector%20Comparative-Legal-documents_ukr.pdf
5. Про Службу зовнішньої розвідки України: Закон України від 01.12.2005 № 3160–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 8. Ст. 94.
6. Про розвідку: Закон України від 17.09.2020 № 912–IX. *Офіційний вісник України*. 2021. № 6. Ст. 306.
7. Довідник НАТО. Office of Information and Press NATO-1110 Brussels-Belgium. NATO-2001. 609 с. <https://www.nato.int/docu/other/ukr/handbook/2001/pdf/handbook.pdf>
8. Arndt Freytag von Loringhoven. A new era for NATO intelligence. NATO review, *The Three Swords Magazine* 35/2019, p. 64–68. https://jwc.nato.int/images/stories/threeswords/NATOIntelligence_2019.pdf
9. Орлова В. Розвідувальний процес за поглядами військових фахівців НАТО. (03.03.2020). <https://bintel.org.ua/nukma/rozviduvalnij-proces-nato/>
10. Arndt Freytag von Loringhoven. Адаптація розвідки НАТО для підтримки "Єдиної НАТО".

(08.09.2017). <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2017/09/08/adaptatsya-rozvdki-nato-dlya-pdtrimki-dino-nato/index.html>

11. Резнікова О. О., Сьомін С. В. Забезпечення безперервності процесу управління у сфері національної безпеки. (грудень 2018). 15 с. http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/111AZ-governance-continuity-1_1_2-928b5.pdf

REFERENCES

1. Pro Sluzhbu zovnishnoyi rozvidky Ukrainy [About the Foreign Intelligence Service of Ukraine]. Ukaz Prezidenta Ukrainy (14.10.2004 No. 1239/2004). *Ofitsiynyy visnyk Ukrainy*, (41), 2705 (in Ukr.).
2. Markyeyeva, O. (2011). *Stan ta perspektyvy reformuvannya sektoru bezpeky i oborony Ukrainy u novykh politychnykh realiyakh* [Status and prospects of reforming the security and defense sector of Ukraine in the new political realities]. Analitichna zapyska. Kyiv. <http://old2.niss.gov.ua/articles/394/> (in Ukr.).
3. Yatsun, B., & Bushuyev, H.; Babych, V. (Red.). (2019). *Haluzevi bryfy z pytan reform v Ukraini* [Sectoral briefings on reforms in Ukraine]. Kyiv. https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/A4_Toronto_ua_web4.pdf (in Ukr.).
4. Fluri, F., & Badrak, V. (2016). *Demokratychnyy tsyvilnyy kontrol nad sektorom bezpeky: aktualni dzherela* [Democratic civilian control of the security sector: current sources]. Kyiv. https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/Democratic-Civilian-Control-over-security-Sector%20Comparative-Legal-documents_ukr.pdf (in Ukr.).
5. Pro Sluzhbu zovnishnoyi rozvidky Ukrainy [About the Foreign Intelligence Service of Ukraine]. Zakon Ukrainy (01.12.2005 No. 3160–4). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, 2006(8), 94 (in Ukr.).
6. Pro rozvidku [About intelligence]. Zakon Ukrainy (17.09.2020 No. 912–9). *Ofitsiynyy visnyk Ukrainy*, 2021(6), 306 (in Ukr.).
7. *Dovidnyk NATO* [NATO Handbook]. Office of Information and Press NATO-1110 Brussels-Belgium. NATO-2001. <https://www.nato.int/docu/other/ukr/handbook/2001/pdf/handbook.pdf> (in Ukr.).
8. Arndt Freytag von Loringhoven. (2019). A new era for NATO intelligence. *NATO review. The Three Swords Magazine*, (35), 64–68. https://jwc.nato.int/images/stories/threeswords/NATOIntelligence_2019.pdf
9. Orlova, V. *Rozviduvalnyy protses za pohlyadamy voyennykh fakhivtsiv NATO* [Intelligence process according to NATO military experts]. (03.03.2020). <https://bintel.org.ua/nukma/rozviduvalnij-proces-nato/> (in Ukr.).
10. Arndt Freytag von Loringhoven. (2017). *Adaptatsiya rozvidky NATO dlya pidtrymky "Yedynoyi NATO"* [Adapting NATO Intelligence to Support "NATO"]. (08.09.2017). <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2017/09/08/adaptatsya-rozvdki-nato-dlya-pdtrimki-dino-nato/index.html> (in Ukr.).
11. Reznikova, O. O., & Somin, S. V. (2018). *Zabezpechennya bezperervnosti protsesu upravlinnya u sferi natsionalnoyi bezpeky* [Ensuring the continuity of the governance process in the field of national security]. http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/111AZ-governance-continuity-1_1_2-928b5.pdf (in Ukr.).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:
 Форум права: 70 pp. 18–23 (5).

Related identifiers:
 10.5281/zenodo.5529521
http://forumprava.pp.ua/files/018-023-2021-5-FP-Mekh,Hurenko_4.pdf
http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2021_5_4.pdf

License (for files):
[Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Received: 09.11.2021
Accepted: 09.12.2021
Published: 13.12.2021
Available online: 13.12.2021

Cite as:
 Мех, Ю. В., Гуренко, О. О. (2021). Структурна модель побудови служби зовнішньої розвідки України за зразком НАТО. *Форум Права*, 70(5), 18–23. <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529521>

Mekh Y. V., & Hurenko, O. O. (2021). Strukturna model pobudovy sluzhby zovnishnoyi rozvidky Ukrainy za zrazkom NATO [The Structural Model of the Foreign Intelligence Service of Ukraine According to the NATO Model]. *Forum Prava*, 70(5), 18–23. <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529521>